

TAUSTAA

Kuntayhtymän hallitus aloitti toimintansa vuoden 2017 elokuussa. Omistajakunnat valitsivat seitsemästä jäsenestä viisi uutta jäsentä. Hallitus käynnisti työskentelynsä ja toiminta jatkui normaalisti vuoden 2019 alkuvuoteen asti.

Vuoden 2019 alussa tilanne muuttui olennaisesti, kun hallitukselle tuli tietoon, että Verkko Korpela OY:ssä on tapahtunut väärinkäytöksiä. Hallitus linjasi, että väärinkäytöksiin tulee puuttua jämäkästi ja ne on lopetettava.

Tätä ennen syyskuussa 2018 oli tarkastuslautakunta kuullut viittä henkilöstön edustajaa. Tarkastuslautakunta ei katsonut aiheelliseksi pikaisesti raportoida asiasta hallitukselle, eikä merkinnyt asiasta huomiota pöytäkirjaansa. Huomion arvoista on myös, että vuoden 2018 marraskuussa aluehallintoviranomaisen tekemässä työhyvinvointia mittaavassa työsuojelutarkastuksessa ei ilmennyt huomautettavaa. Näin ollen hallitus ei tiennyt ongelmista ennen kevättä 2019.

Tarkastuslautakunnan raportoidessa työhyvinvoinnin ongelmista keväällä 2019 käynnisti hallitus työhyvinvointia kehittävän toiminnan. Työ aloitettiin tilaamalla Työterveyslaitokselta työyhteisöselvitys. Selvityksen valmistuttua hallitus käynnisti työhyvinvoinnin kehittämisohjelman. Kun julkinen paine johti siihen, että hallitus joutui sopimaan toimitusjohtajan vapauttamisesta tehtävästään, hyvinvoinnin kehittämisohjelman täytäntöönpano oli keskeytyneenä, kunnes uusi toimitusjohtaja aloitti työnsä. Tässä noudatettiin Työterveyslaitoksen ohjeistusta.

Keväällä 2020 hallitus käynnisti toimitusjohtajan rekrytoinnin ja nosti hallituksesta tilapäisen toimitusjohtajan tehtävän hoitajan. Valintaprosessiin otettiin mukaan omistajakuntien kuntajohtajat omistajaohjauksen näkökulmasta ja hakuprosessi hoidettiin ripeästi.

Näistä toimista huolimatta kesän 2020 yhtymäkokouksessa esitettiin, että hallituksen luottamusta arvioimaan asetetaan tilapäinen valiokunta. Hallitus valmisteli asian ja seuraavassa yhtymäkokouksessa tilapäinen valiokunta asetettiin.

Tilapäisen valiokunnan työskentelyssä on ollut ilmeistä, että perusteluja hallituksen epäluottamukseen on haettu yksipuolisesti. Kun tilapäinen valiokunta selvitti kuntayhtymän hallituksen luottamusta, olisi sen tullut kuulla kuntayhtymän henkilöstöä edustavia luottamusmiehiä, eikä pelkästään Verkko Korpelan entisiä ja nykyisiä työntekijöitä. Lisäksi olisi tullut kuulla toimitusjohtajia Loikkasta ja Tilusta. He ovat toimineet viroissa nykyisen hallituksen luottamuksen arvioinnin aikana. Toimitusjohtajat ovat keskeisiä toimijoita kuntayhtymän johtamisessa ja erityisesti 19 vuotta toimitusjohtajan tehtävässä toiminut Loikkanen.

Tilapäisen valiokunnan pitää kuntalain mukaan perustella esityksensä. Nyt tehdyssä esityksessä näin ei ole.

Kannus 11.11.2020

Korpelan Voima kuntayhtymän yhtymähallitus

Korpelan Voima kuntayhtymän yhtymäkokoukselle

KORPELAN VOIMA KUNTAYHTYMÄN YHTYMÄHALLITUKSEN LOPPU-LAUSUNTO TILAPÄISEN VALIOKUNNAN VALMISTELEMAAN YHTYMÄHALLITUKSEN EROTTAMISTA KOSKEVAAN PÄÄTÖSESITYKSEEN

1 Loppulausunnon antaminen

1. Korpelan Voima kuntayhtymän (jäljempänä ”kuntayhtymä”) yhtymäkokous on 26.6.2020 päättänyt perustaa ja ylimääräinen yhtymäkokous 26.8.2020 asettaa tilapäisen valiokunnan valmistelevaan yhtymähallituksen erottamista koskevaa asiaa. Tilapäinen valiokunta on 8.10.2020 päivätyssä muistiossaan esittänyt selvityksensä ja johtopäätöksensä asiassa. Yhtymähallitukselle on kuntalain 35 §:n mukaisesti varattu tilaisuus antaa lausuntonsa muistiosta. Yhtymähallitus on antanut lausuntonsa 22.10.2020.
2. Tilapäinen valiokunta on merkinnyt yhtymähallituksen antaman lausunnon tiedoksi kokouksessaan 23.10.2020. Samalla tilapäinen valiokunta on laatinut yhtymäkokoukselle osoitetun esityksen, jonka mukaisesti tilapäinen valiokunta on esittänyt yhtymäkokoukselle yhtymähallituksen erottamista kuntalain 34 §:n nojalla.
3. Tilapäisen valiokunnan 23.10.2020 kokouksen pöytäkirjaan on kirjattu, että yhtymähallituksella on halutessaan tilaisuus toimittaa yhtymäkokoukselle loppulausunto valiokunnan laatimasta päätösesityksestä ja sen taustaksi kootusta aineistosta.
4. Yhtymähallitus antaa alla tässä asiakirjassa loppulausuntonsa.

2 Valmistelun ja päätösesityksen lainvastaisuuden keskeiset perusteet

5. Kuten jäljempänä tässä loppulausunnossa tarkemmin esitetään, tilapäisen valiokunnan toimittama valmistelu on perustavanlaatuisesti puutteellista ja lainvastaista. Keskeisimmät puutteet ja lainvastaisuus liittyvät seuraaviin seikkoihin:
  - 5.1. Ensinnä tilapäinen valiokunta on laiminlyönyt valmistella asian hallintolain edellyttämällä tavalla eli riittävästi, asianmukaisesti ja puolueettomasti.
  - 5.2. Toiseksi tilapäinen valiokunta on laiminlyönyt kuulla yhtymähallitusta hallintolain edellyttämän mukaisesti.
  - 5.3. Kolmanneksi tilapäisen valiokunnan päätösesitys yhtymäkokoukselle on lainvastainen siltä osin kuin luottamuksen menettämisen perusteeksi on esitetty omistajakuntien poliittisen luottamuksen menettäminen.
6. Yhtymähallitus on huomauttanut valmistelun puutteellisuudesta ja kuulemisvirheestä jo 22.10.2020 antamassaan lausunnossa, sekä vaatinut puutteiden ja virheiden korjaamista. Sanottu lausunto liitetään tähän loppulausuntoon (liite 1). Tästä huolimatta tilapäinen valiokunta on päättänyt jättää puutteet ja lainvastaisen menettelyn korjaamatta. Tilapäisen valiokunnan menettely osoittaa valmistelun tarkoitushakuisuutta.

7. Mikäli yhtymäkokous nyt päättäisi erottaa yhtymähallituksen tilapäisen valiokunnan tekemän lainvastaisen valmistelun perusteella, päätös olisi vakiintunen hallinto-oikeudellisen ratkaisukäytännön perusteella selvästi lainvastainen ja sellaisena kumottava. Yhtymäkokouksen velvollisuutena on varmistua siitä, että sen päätettäväksi saatetut asiat on valmisteltu lain edellyttämin tavoin.
8. Yhtymähallituksen lausunnossa 22.10.2020 esittämällä tavalla (lausunnon kohdat 3–5) tilapäisen valiokunnan olisi lisäksi tullut keskeyttää asian valmistelu, koska sekä tilapäisen valiokunnan perustamista että asettamista koskevista päätöksistä on valitettu. Kun tilapäinen valiokunta ei ole tehnyt päätöstä valmistelun keskeyttämisestä, yhtymäkokous on velvollinen tekemään vastaavan päätöksen asiassa.

3 Asian käsittelyn keskeyttäminen

9. Sekä yhtymäkokouksen päätös 26.6.2020 perustaa tilapäinen valiokunta että yhtymäkokouksen päätös 26.8.2020 asettaa tilapäinen valiokunta ovat vailla lainvoimaa. Viimeksi mainittua päätöstä koskevaan valitukseen sisältyy vaatimus täytäntöönpanokiellon määräämisestä.
10. Yllä mainittujen valitusprosessien vireillä olon johdosta yhtymäkokous ei saa ottaa yhtymähallituksen luottamusta koskevaa asiaa käsiteltäväkseen. Asian käsittely tulee välittömästi keskeyttää odottamaan yllä mainittujen vireillä olevien valitusasioiden ratkaisua.
11. Siitä, että yhtymäkokous päättäisi olla odottamatta mainittujen vireillä olevien valitusasioiden lainvoimaista ratkaisua ja tekisi tilapäisen valiokunnan esityksen mukaisesti päätöksen yhtymähallituksen erottamisesta, tulee mahdollisesti aiheutumaan kuntayhtymälle vahinkoa. Asian käsittely keskeyttämällä tämä vahinko on vältettävissä.

4 Tilapäisen valiokunnan toimittaman valmistelun lainvastaisuus

4.1 Valmistelun puutteellisuus ja epätasapuolisuus

12. Kuten yhtymähallituksen lausunnossa 22.10.2020 on esitetty, tilapäisen valiokunnan suorittama asian valmistelu on perustavanlaatuisesti puutteellista ja lainvastaista. Mikäli yhtymäkokous vastoin edellä esitettyä käsittelyn keskeyttämistä koskevaa vaatimusta päättäisi ottaa asian käsiteltäväkseen, asia tulee palauttaa valmisteluun. Yhtymähallitus kiinnittää huomiota siihen, että yhtymäkokouksella on vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaan velvollisuus huolehtia siitä, että sen käsittelemä ja päättämä asia on valmisteltu lain edellyttämällä tavalla. Mikäli yhtymäkokous päättäisi erottaa yhtymähallituksen lainvastaisen valmistelun pohjalta, tämä päätös olisi usealla itsenäisellä perusteella lainvastainen.
13. Vastoin tilapäisen valiokunnan yhtymäkokoukselle esittämää, valiokunta on laiminlyönyt valmistella asian hallintolain edellyttämällä tavalla eli riittävästi, asianmukaisesti ja puolueettomasti.
14. Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja

selvitykset. Säännöksen tarkoituksena on korostaa virallisperiaatteen noudattamista sekä pyrkimystä aineellisen totuuden saavuttamiseen.¹ Hallintolain 6 §:ään kirjattujen hyvän hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisesti viranomaisen on meneteltävä tasapuolisesti ja puolueettomasti. Vaatimus viranomaisen toiminnan puolueettomuudesta ilmentää hallinto-oikeudellista objektiviteettiperiaatetta, jonka mukaan hallintotoiminta ei saa perustua epäasiallisiin tai hallinnolle vieraisiin perusteisiin. Sen sijaan viranomaisen päätöksenteon ja kaiken toiminnan on oltava puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa.²

15. Kuten yhtymähallitus on jo lausunnossaan 22.10.2020 huomauttanut, tilapäinen valiokunta ei ole hankkinut kaikkea selvityksen kohteena olevien kysymysten kannalta objektiivisesti arvioiden tarpeellista kirjallista selvitystä. Esimerkkinä tällaisesta hankkimatta jätetystä selvityksestä mainittakoon työntekijöiden työsuhteiden päättämiseen liittyvät asiakirjat (tausta-aineisto, varoitukset sekä työsuhteiden irtisanomis-/purkamisilmoitukset).
16. Lisäksi tilapäinen valiokunta on jättänyt suorittamatta objektiivisesti arvioiden selvästi tarpeellisten henkilöiden kuulemisen. Tämä on osaltaan aiheuttanut valmistelun toteutumisen puutteellisuutta ja epätasapuolisena. Erityisesti tilapäinen valiokunta on jättänyt kuulematta esimerkiksi kuntayhtymän työsuojeluvaltuutettua Satu Huukia, aiempaa luottamusmiestä Anssi Haapasta ja entistä toimitusjohtajaa Tuula Loikkasta. Ottaen huomioon, että tilapäinen valiokunta on kuullut useita kuntayhtymän tytäryhtiön *entisiä* työntekijöitä, perusteena kuulematta jättämiselle ei ole voinut olla se, ettei henkilö enää ole tietyssä asemassa kuntayhtymässä.
17. Huomionarvoista asiassa on, että tilapäinen valiokunta on perustettu sen jälkeen, kun kuntayhtymäkonsernissa on tutkittu ja paljastettu työsuhteisiin liittyneitä väärinkäytöksiä, jotka ovat sittemmin johtaneet työsuhteiden päättämisiin. Se, että epäluottamuksen olemassaoloa selvitetään kuulemalla lähinnä irtisanotuksi tulleita työntekijöitä ja että johtopäätökset perustetaan pitkälti näiden työntekijöiden kertomaan, on omiaan johtamaan siihen, että päätöksenteko perustuu seikkoihin, jotka eivät ole objektiivisesti perusteltavissa. Päätöksenteon perustamisessa mainitunlaisiin seikkoihin on kyse harkintavallan väärinkäytöstä.

4.2 Asianosaisten lainmukaisen kuulemisen laiminlyönti

18. Edellä esitetyn lisäksi tilapäinen valiokunta on laiminlyönyt kuulla yhtymähallitusta hallintolain edellyttämällä tavalla.
19. Hallintolain 34 §:n mukaisesti asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Säännöksen asettamien vaatimusten täyttäminen edellyttää siis sitä, että asianosaisella on mahdollisuus lausua *kaikista* seikoista, jotka *objektiivisesti arvioiden saattavat vaikuttaa* asian ratkaisuun.³

---

¹ Ks. HE 72/2002, s. 86

² Ks. HE 72/2002, s. 55.

³ Ks. esim. Matti Niemivuo, Marietta Keravuori-Rusanen ja Kirsi Kuusikko, Hallintolaki, 2010, s. 286: ”Kuulemisen kohteena oleville vaatimuksille ja selvityksille on yhteistä, että niissä on tietoja sellaisista tosiseikoista ja todisteista, jotka vaikuttavat asiassa tehdyn vaatimuksen oikeudelliseen arviointiin.”

20. Hallintolain 36 §:n mukaan asianosaiselle on ilmoitettava kuulemisen tarkoitus ja selityksen antamiselle varattu määräaika. Kuulemista koskevassa pyynnössä on tarvittaessa yksilöitävä, mistä seikoista selitystä pyydetään. Asianosaiselle on toimitettava kuulemisen kohteena olevat asiakirjat alkuperäisinä tai jäljennöksinä taikka varattava muutoin tilaisuus tutustua niihin. Hallintolain 42 §:n mukaisesti tiedot suullisesti esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, on kirjattava tai muulla tavoin rekisteröitävä.
21. Tilapäinen valiokunta on asian valmisteluvaiheen aikana ilmoittanut yhtymähallitukselle sähköpostitse (Hannu Kivelän sähköposti 11.9.2020) valiokunnan velvollisuudesta kuulla asianosaisia. Tässä yhteydessä yhtymähallituksen jäsenille on esitetty yksittäisiä kysymyksiä, mutta syitä luottamuksen menettämiseksi ei ole millään tavalla yksilöity eikä yhtymähallitukselle myöskään ole toimitettu mitään asiakirjadokumentaatiota. Kirjallinen vastaus esitettyihin kysymyksiin on pyydetty toimittamaan 15.9.2020 klo 16.00 mennessä. Yhtymähallituksen jäsenille on lisäksi varattu tilaisuus tulla suullisesti kuulluiksi.⁴
22. On selvää, ettei yllä kuvattu ole voinut olla hallintolain 34 §:n mukainen asianosaisen kuuleminen. Yhtymähallituksella ei ole kyseisen kuulemisen yhteydessä ollut mahdollisuutta i) lausua mielipidettään luottamuksen menettämisen perusteena olevista seikoista, koska näitä ei ole yksilöity eikä ii) antaa selitystään sellaisista selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, koska näitä selvityksiä ei ole tuossa vaiheessa joko hankittu tai ainakaan esitetty yhtymähallitukselle.
23. Tilapäisen valiokunnan laatima 8.10.2020 päivätty muistio, jonka johdosta yhtymähallitukselle on varattu tilaisuus lausua kuntalain 35 §:n mukaisesti, on sisältänyt yksilöinnin väitetyistä luottamuksen menettämisen perusteena olevista seikoista. Yhtymähallitukselle ei kuitenkaan ole muistion 8.10.2020 yhteydessä toimitettu muistiossa viitattuja asiakirjoja. Riittävää kuulemisvelvoitteen täyttämiseksi ei ole ainoastaan viitata asiakirjoihin, vaan hallintolain 36 §:n mukaisesti nämä tulee myös toimittaa asianosaiselle.
24. Yksi olennaisimmista puutteista tilapäisen valiokunnan toimittamassa valmistelussa on valiokunnan laiminlyönti dokumentoida toimittamansa kuulemiset hallintolain 42 §:n edellyttämällä tavalla. Valiokunta on kuullut seuraavia henkilöitä:
- 24.1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Olli Joensuu
  - 24.2. Kuntayhtymän henkilöstöpäällikkö Kati Perander
  - 24.3. Verkko Korpela Oy:n työsuojeluvaltuutettu Mikael Saarikettu
  - 24.4. Verkko Korpela Oy:n entinen pääluottamusmies Jani Vetoniemi
  - 24.5. Verkko Korpela Oy:n entinen toimihenkilöiden luottamusmies Toni Saarnio
  - 24.6. Verkko Korpela Oy:n palveluneuvoja Silvo Mäkelä
  - 24.7. Kuntayhtymän toimitusjohtaja Antti-Jussi Vahteala

---

⁴ Tältä osin huomautettakoon, että asianosaisen kuulemisessa kirjallinen kuuleminen on lähtökohtana. Viranomaisen ei voi vaatia asianosaista esiintymään asiassa suullisesti, vaan tilaisuuden varaamisen tulee aina perustua asianosaisen nimenomaiseen tahdonilmaukseen (ks. HE 72/2002, s. 98–99). Viranomaisella ei ole siis oikeutta kutsua asianosaista kuultavaksi omasta aloitteestaan. Käsillä olevassa asiassa tilapäisen valiokunnan kutsua kuulemistilaisuuteen ei ole edeltänyt asianosaisten tahdonilmaisu. Tilapäinen valiokunta on siis toiminut tältäkin osin virheellisesti.

25. Yhtäkään edellä mainittujen henkilöiden kuulemisesta laadittua muistiota ei ole liitetty tilapäisen valiokunnan muistioon 8.10.2020. Tilapäisen valiokunnan muistiosta on kuitenkin luettavissa, että valiokunnan näkemykset ja johtopäätökset perustuvat monilta osin kuulemisissa esille tulleisiin väitteisiin. Kun kuulemisia ei ole dokumentoitu ja/tai kuulemismuistioita liitetty muistioon, yhtymähallituksella ei ole ollut mahdollisuutta lausua kuulemisissa esille tulleista seikoista.
26. Yhtymähallitus korostaa, että kaikki tilapäisen valiokunnan muistiossa mainittu aineisto ja kuulemiset ovat selvityksiä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun.
27. Yhtymähallitus on tuonut myös kuulemisesta koskevat virheet esille jo 22.10.2020 päivätyssä lausumassaan. Tästä huolimatta tilapäinen valiokunta on päättänyt jättää menettelyvirheet korjaamatta.
28. Tilapäinen valiokunta on sittemmin toimittanut yhtymähallitukselle pöytäkirjat kokouksistaan. Kokouspöytäkirjat tai niiden liitteet eivät sisällä valiokunnan muistiossa 8.10.2020 viitattua asiakirja-aineistoa. Valiokunnan toteuttamien ja muistiossa yksilöityjen kuulemisten osalta ainoastaan Olli Joensuun kuulemisesta laadittu muistio on toimitettu yhtymähallitukselle. Muiden valiokunnan kuulemien henkilöiden (Kati Perander, Mikael Saarikettu, Jani Vetoniemi, Toni Saarnio, Silvo Mäkelä ja Antti-Jussi Vahteala) osalta kuulemisista laadittua muistiota ei ole edelleenkään toimitettu yhtymähallitukselle. Ottaen huomioon, että tilapäinen valiokunta katsoo yhtymähallituksen luottamuksen menettämisen perustuvan kuntayhtymän henkilöstön työhyvinvoinnin ongelmiin, on ilmeistä, että edellä mainittujen henkilöiden kertomukset ovat tosiasiallisesti vaikuttaneet – eivät vain saattaneet vaikuttaa – asiaan. Näin ollen laiminlyönnillä toimittaa mainituista kuulemisista laaditut muistiot yhtymähallitukselle, on korostunut merkitys asiassa.
29. Edellä esitetyn mukaisesti on selvää, ettei kuuleminen ole tapahtunut hallintolain säännösten edellyttämällä tavalla.
30. Hallintolain asettaman kuulemisvelvoitteen täyttäminen edellyttää yksiselitteisesti edellä yksilöityjen puutteiden ja menettelyvirheiden korjaamista. Kuulemisvirhe katsotaan vakiintuneesti merkittäväksi menettelyvirheeksi, joka johtaa päätöksen kumoamiseen virheellisessä järjestyksessä syntyneenä.
31. Järjestyksen vuoksi yhtymähallitus toteaa tässä yhteydessä, että viranomainen ei voi asianosaisen kuulemisen jälkeen esittää uusia seikkoja tai vedota päätöksen tueksi uuteen selvitykseen. Tilapäinen valiokunta ei siten voi korjata menettelyvirheitään toimittamalla yhtymäkokoukselle edellä yksilöityä materiaalia ja dokumentaatiota. Mikäli tilapäinen valiokunta esittäisi uutta selvitystä tai dokumentaatiota, joka voi mahdollisesti vaikuttaa asian ratkaisuun, tulee kaikesta tällaisesta selvityksestä kuulla yhtymähallitusta. Materiaaliin perehtymiseen ja lausunnon antamiseen on tällaisessa tapauksessa varattava riittävä aika.

5 Tilapäisen valiokunnan esitys luottamuksen menettämisestä

32. Tilapäinen valiokunta on esittänyt yhtymäkokouksen päättävän, että yhtymähallitus on menettänyt luottamuksen omistajakuntien poliittisen luottamuksen menettämisen ja kuntayhtymän henkilöstön työhyvinvoinnin ongelmien perusteella.

33. Kuntalain 34 §:n mukaan valtuusto (tässä tapauksessa yhtymäkokous) voi erottaa toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Valtuuston harkintavaltaa rajoittavat yleiset hallintolain 6 §:n mukaiset oikeusperiaatteet. Mainitun lainkohdan mukaan viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Tämä tarkoitussidonnaisuuden periaate merkitsee siis sitä, että viranomainen ei saa perustaa päätöstään epäasiallisiin tarkoitukseen. Tästä seuraa muun muassa se, että luottamuspulan perusteena olevat seikat on yksilöitävä sellaisella tavalla ja tasolla, että on objektiivisesti mahdollista arvioida toimielimen erottamista koskevan päätöksen hyväksyttävyyttä.
34. Omistajakuntien poliittisen luottamuksen menettäminen ei ole lainmukainen peruste tai yksilöity ja konkreettinen syy luottamuksen menettämiseksi. Mikäli päätöksen perusteeksi hyväksyttäisiin ”poliittisen luottamuksen menettäminen”, ei luottamuksen menettämisen syytä käytännössä yksilöitäisi millään tavalla. Tällaisen päätöksen hyväksyttävyyttä ei olisi mahdollista arvioida objektiivisesti. Siten mainitunlainen päätös olisi lainvastainen.
35. Toisena perusteena tilapäinen valiokunta on yksilöinyt kuntayhtymän henkilöstön työhyvinvoinnin ongelmat. Tältä osin yhtymähallitus toistaa ensin edellä esittämänsä siitä, että asian valmistelu on ollut olennaisesti puutteellista tilapäisen valiokunnan laiminlyötyä sekä riittävän asiakirjaselvityksen hankkimisen että objektiivisesti arvioiden tarvittavien henkilöiden kuulemisen. Yhtymähallitukselle ei ole myöskään hallintolain mukaisesti varattu tilaisuutta lausua kaikista asiaan vaikuttavista selvityksistä. Valmistelu on siten ollut lainvastaista kolmella itsenäisellä perusteella. Tällaisen valmistelun perusteella tehty päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja olisi siten lainvastainen.
36. Lisäksi, kuten yhtymähallituksen 22.10.2020 päivätyssä lausunnossa on todettu, yhtymähallitus on reagoinut sen tietoon tulleisiin työhyvinvointia koskeviin ongelmiin asianmukaisesti. Yhtymähallitus korostaa, että ennen tarkastuslautakunnan arviointikertomusta 26.4.2019 yhtymähallituksella ei ole ollut tietoa ongelmista. Tietoa ongelmista ei ole saatettu yhtymähallituksen tietoon edes tarkastuslautakunnan toimesta, vaikka tarkastuslautakunta on sittemmin esittänyt saaneensa tiedon vakavista ongelmista jo syksyllä 2018. Jopa tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa yhtymähallituksen tietoon on saatettu vain tieto ongelmien olemassaolosta, ei yksilöintiä ongelmien luonteesta tai perusteesta. Yhtymähallitus viittaa tarkemmin 22.10.2020 antamaansa lausuntoon (lausunnon kohdat 21–24).
37. Siltä osin kuin henkilöstön työhyvinvoinnin ongelmilla tarkoitettaisiin viitata Verkko Korpela Oy:ssä tapahtuneisiin irtisanomisiin, yhtymähallitus korostaa, että yhtäkään irtisanomista tai työsuhteen purkamista ei ole todettu oikeudettomaksi. Toimenpiteille on ollut asianmukaiset työsuhtelainsäädännön mukaiset perusteet. Yhtymähallituksen erottaminen ei voi objektiivisesti arvioiden hyväksyttävästi perustua siihen, että se on tukenut konsernissa todettujen epäselvyyksien selvittämistä ja selvityksen perusteella ilmenneisiin epäkohtiin puuttumista. Yhtymähallitus on toiminut näiltä osin velvollisuuksiensa mukaisesti.
38. Tämän hallituksen aikana kuntayhtymän henkilöstön vaihtuvuus on ollut normaalia henkilöstön vaihtuvuutta ja kiertoa. Henkilöt ovat vaihtaneet työpaikkaa kukin omista syistään. Tämän vaalikauden aikana on irtisanottu Verkko Korpela Oy:n palveluksesta kaksi henkilöä. Yksi työsuhteita Verkko Korpela Oy:n palveluksesta on purettu. Kaikkia em. henkilöitä ensin varoitettiin, mutta väärinkäytökset jatkuivat. Muita irtisanomisia ei konsernissa ole ollut.

39. Yhtymähallituksen lausunnon 22.10.2020 antamisen jälkeen tulleen Olli Joensuun kuulemisesta laaditun muistion johdosta yhtymähallitus toteaa lyhyesti, että useimmat Joensuun kuvaamista asioista ovat täysin yhtymähallitukseen liittymättömiä. Yhtymähallituksen vastuulla ei voi olla esimerkiksi muistiossa viitattu ”lehtikirjoittelu”. Myöskään kuntayhtymän aiemman toimitusjohtajan Tuula Loikkasen toiminta, jota Joensuu on muistion mukaan valiokunnalle kuvaillut, ei ole yhtymähallitukseen liittyvää. Yhtymähallituksen nauttiman luottamuksen menettäminen ei voi olla objektiivisesti arvioiden hyväksyttävästi seurausta sellaisista seikoista, joihin yhtymähallituksella ei ole ollut mitään mahdollisuutta vaikuttaa. Yhtymähallituksen jäsenten Antti Toivolan ja Kari Gromoffin kuulemisesta tehtyä muistiota ei ole hyväksytetty kuultavilla.
40. Lopuksi yhtymähallitus toteaa, että tilapäisen valiokunnan muistiossa 8.10.2020 on viitattu mahdollisina luottamuksen menettämisen perusteina myös muihin seikkoihin. Näitä ei ole kuitenkaan esitetty ja yksilöity luottamuksen menettämisen perusteeksi yhtymäkokoukselle osoitetussa päätösesityksessä. Yhtymäkokouksen päätös ei voi perustua muuhun kuin tilapäisen valiokunnan päätösesityksessään yksilöimään. Muunlainen päätös olisi virheellisessä järjestyksessä syntynyt ja siten lainvastainen.

6 Tilapäisen valiokunnan pöytäkirjaan 23.10.2020 merkityt kannanotot

41. Edellä mainitun mukaisesti yhtymähallitus on 22.10.2020 toimittanut lausunnon tilapäisen valiokunnan 8.10.2020 päivätyn muistion johdosta. Yhtymähallitus kommentoi alla lyhyesti tilapäisen valiokunnan sanotun lausunnon johdosta esittämiä kommentteja, jotka on kirjattu valiokunnan kokouspöytäkirjaan 23.10.2020. Valiokunnan kokouspöytäkirjassa 23.10.2020 on ylimalkaisesti ja virheellisesti kommentoitu joitakin yksittäisiä yhtymähallituksen lausumassa 22.10.2020 perustellusti esitettyjä näkemyksiä. Moni yhtymähallituksen yksilöimistä aivan keskeistä kysymyksistä on jätetty kokonaan kommentoimatta.
42. Tilapäinen valiokunta on todennut, ettei yhtymähallitus olisi esittänyt tai kehottanut hankkimaan yhtään asiakirjaa eikä kehottanut kuulemaan yhtäkään henkilöä. Toteamus on virheellinen ja oikeudellisesti merkityksetön.
43. Yhtymähallitus on lausunnossaan 22.10.2020 (esim. lausunnon kohdat 13, 15 ja 21) esittänyt useita huomautuksia sen suhteen, ettei tilapäisen valiokunnan toteuttama kuuleminen ole ollut lainmukaista. Lausunnossa on erikseen nimetty useampia henkilöitä (Satu Huuki, Anssi Haapanen ja Tuula Loikkanen, joita tilapäinen valiokunta on yhtymähallituksen näkemyksen mukaan epäasiallisesti jättänyt kuulematta. Sen sijaan on kuultu 1.9.2020 toimitusjohtajan viran vastaanottanutta Antti-Jussi Vahtealaa). Asiakirjojen osalta yhtymähallitus on huomauttanut, että tilapäinen valiokunta on epäasiallisesti jättänyt hankkimatta käyttöönsä työntekijöiden työsuhteiden päättämiseen liittyvän asiakirjamateriaalin. Nämä asiakirjat ovat olleet pyynnöstä tilapäisen valiokunnan saatavilla. Pia Ylitalon johtajasopimuksen osalta yhtymähallitus on erikseen esittänyt, että sopimus on saatavilla palkkahallinnon arkistosta. Tilapäinen valiokunta ei ole esittänyt mitään selvitystä sille, miksi se on ollut kykenemätön hankkimaan mainitut asiakirjat.

44. Yhtymähallitus huomauttaa, että riippumatta siitä, onko se esittänyt henkilöitä kuultavaksi tai asiakirjoja hankittaviksi, vastuu asian riittävästä, asianmukaisesta ja tasapuolisesta selvittämisestä on tilapäisellä valiokunnalla.
45. Tilapäinen valiokunta on myös todennut, etteivät kaikki yhtymähallituksen jäsenet saapuneet kuultavaksi valiokunnan kutsusta huolimatta. Kuten edellä on todettu, tilapäisellä valiokunnalla ei ole ollut oikeutta kutsua asianosaisia kuultavaksi omasta aloitteestaan. Sen sijaan hallintolain 37 §:n mukaisesti tilaisuuden varaamisen suullisen selvityksen esittämiseen tulee aina perustua asianosaisen nimenomaiseen tahdonilmaisuu. Tällaisia tahdonilmaisuja ei ole käsillä olevassa asiassa esitetty.
46. 1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan johtajasopimukset tulivat pakollisiksi ja edellyttävät valtuuston/yhtymäkokouksen hyväksymistä. Tuula Loikkasen johtajasopimus on solmittu 16.5.2013 eli ennen tällä hetkellä voimassa olevaa kuntalakia. Loikkasen kanssa tehty sopimus on ja oli yksityisoikeudellinen sopimus, jota ei voi yksipuolisesti muuttaa. Täytäntöönpano kuuluu hallituksen toimivaltaan.

Tuula Loikkaselle maksettua erokorvausta koskevan kysymyksen osalta yhtymähallitus toteaa, että tilapäisen valiokunnan viittaamat kuntalain 42.3 § ja 64.5 § eivät ole tulleet sovellettaviksi käsillä olevassa asiassa. Mainitut säännökset koskevat kunnan / kuntayhtymän johtavan viranhaltijan kanssa solmitun johtajasopimuksen hyväksymistä nykyisen kuntalain mukaan tilanteessa, jossa johtajasopimuksessa on sovittu erokorvauksesta

47. Järjestyksen vuoksi yhtymähallitus toteaa lisäksi, että edellä mainitut säännökset eivät koske erokorvauksen *maksamisesta* päättämistä. Erokorvauksen maksamisesta päättäminen kuuluu yhtymähallituksen toimivaltaan riippumatta siitä, onko kyse ennen vai jälkeen vuoden 2015 kuntalain voimaantuloa solmitusta johtajasopimuksesta.
48. Loikkasen toimitusjohtajasopimuksen päättämiseksi on ollut kuntayhtymästä johtuva perusteltu syy. Kuten lausumasta 22.10.2020 tarkemmin ilmenee, kyse ei ole ollut yksinomaan siitä, että yhtymäkokousedustajat olivat esittäneet Loikkaselle epäluottamuslauseen. Sen sijaan kyse on ollut tätä seuranneesta laajemmasta tapahtumaketjusta, joka on lopulta johtanut siihen, että Loikkasen edellytykset hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti ovat kuntayhtymästä johtuvista syistä poistuneet.
49. Loikkasen toimitusjohtajasopimuksen päättämiseen liittyviä kysymyksiä ei ole mainittu epäluottamuksen perusteeksi yhtymäkokoukselle osoitetussa esityksessä. Näin ollen yhtymähallitus katsoo, ettei asian laajempi käsitteleminen tässä loppulausunnossa ole tarpeen. Samasta syystä myöskään Pia Ylitalon työ-/virkasuhteen päättämisen syiden tarkempi käsittely tässä loppulausunnossa ei ole tarpeen.

7 Lopuksi

50. Yhtymähallituksen 22.10.2020 antamassa lausumassa sekä tässä loppulausunnossa on osoitettu tilapäisen valiokunnan toimittaman valmistelun lukuiset menettely- ja asiavirheet. Tilapäinen valiokunta ei ole yksilöidyistä vaatimuksista huolimatta korjannut näitä ilmeisiä virheitä. Mikäli yhtymäkokous käsittelee asian ja tekee päätöksen yhtymähallituksen

erottamisesta tilapäisen valiokunnan nykyisen esityksen ja valmistelun perusteella, päätös on selvästi lainvastainen useammalla itsenäisellä perusteella:

- 50.1. Asiaa ei ole valmisteltu hallintolain edellyttämien tavoin riittävästi, asianmukaisesti ja puolueettomasti;
- 50.2. Yhtymähallitusta ei ole kuultu hallintolain edellyttämällä tavalla; ja
- 50.3. Tilapäisen valiokunnan yhtymäkokoukselle osoittama päätösesitys ei perustu objektiivisesti arvioiden asiallisiin ja riittäviin syihin.

51. Yhdenkin yllä mainitun perusteen käsillä olo tekee valmistelusta lainvastaisen. Lainvastaiseen valmisteluun perustuva yhtymäkokouksen päätös on niin ikään lainvastainen.

52. Tilapäinen valiokunta on velvollinen valmistelemaan asian lain edellyttämällä tavalla ja yhtymäkokous on velvollinen huolehtimaan siitä, että asia on valmisteltu lain edellyttämällä tavalla. Koska näin ei ole tapahtunut, käsittely on lopetettava tai asia tulee palauttaa tilapäiselle valiokunnalle lainmukaisesti valmisteltavaksi.

LIITTEET

- Yhtymähallituksen lausunto 22.10.2020 (liite 1)

Korpelan Voima kuntayhtymän tilapäiselle valiokunnalle

KORPELAN VOIMA KUNTAYHTYMÄN YHTYMÄHALLITUKSEN LAUSUNTO TILAPÄISEN VALIOKUNNAN MUISTIOON 8.10.2020

1 Lausunnon antaminen

1. Korpelan Voima kuntayhtymän (jäljempänä ”kuntayhtymä”) yhtymäkokous on 26.6.2020 päättänyt perustaa ja ylimääräinen yhtymäkokous 26.8.2020 asettaa tilapäisen valiokunnan valmistelemaan yhtymähallituksen erottamista koskevaa asiaa. Tilapäinen valiokunta on 8.10.2020 päivätyssä muistiossaan esittänyt selvityksensä ja johtopäätöksensä asiassa. Tilapäinen valiokunta on varannut kuntayhtymän yhtymähallitukselle tilaisuuden antaa lausuntonsa muistion johdosta 22.10.2020 klo 16.00 mennessä.
2. Lausuntonaan kuntayhtymän yhtymähallitus esittää seuraavan.

2 Asian käsittelyn keskeyttäminen

3. Sen paremmin yhtymäkokouksen päätös 26.6.2020 perustaa tilapäinen valiokunta kuin yhtymäkokouksen päätös 26.8.2020 tilapäisen valiokunnan asettamisesta ei ole saanut lainvoimaa. Molemmista päätöksistä on valitettu ja valitukset ovat tällä hetkellä Vaasan hallinto-oikeuden tutkittavina. Viimeksi mainittuun valitukseen sisältyy vaatimus täytäntöönpanokiellon määräämisestä. Valituksenalaisia ovat myös edellä mainittuja yhtymäkokousten päätöksiä edeltävät jäsenkuntien päätökset, jotka ovat koskeneet yhtymäkokoukselle tehtäviä esityksiä tilapäisen valiokunnan perustamisesta ja yhtymäkokousedustajien valintoja. Valituksissa on esitetty hallinto-oikeuden tutkittavaksi useiden tilapäisen valiokunnan jäsenten ja varajäsenten esteellisyys.
4. Yhtymähallitus katsoo, että yhtymähallituksen erottamista koskevan asian valmistelu ja käsittely tulee välittömästi keskeyttää odottamaan yllä mainittujen vireillä olevien valitusasioiden ratkaisua.
5. Asian valmistelun ja/tai käsittelyn jatkamisen aiheellisuus sekä mahdollisten toimenpiteiden tarve voidaan arvioida vasta lainvoimaisten päätösten jälkeen, niiden sisältö huomioon ottaen. Siitä, että tilapäinen valiokunta päättäisi olla odottamatta mainittujen vireillä olevien valitusasioiden lainvoimaista ratkaisua sekä tästä seuraavasta päätöksenteosta tulee mahdollisesti aiheutumaan kuntayhtymälle ja sen tytäryhtiöille vahinkoa. Asian käsittely keskeyttämällä tämä vahinko on vältettävissä. Ottaen huomioon myös yhtymähallituksen jäsenten oikeusturvan toteutuminen, käsittelyn keskeyttäminen siihen saakka, kun valitusasiat on lainvoimaisesti ratkaistu, on välttämätöntä.

3 Tilapäisen valiokunnan toimittama valmistelu on puutteellinen ja virheellinen

6. Tilapäisen valiokunnan toimeksianto ja toimivalta koskevat kuntayhtymän yhtymähallituksen erottamista koskevaa asiaa. Tilapäinen valiokunta on ylittänyt toimivaltansa arvioidessaan kuntayhtymän tytäryhtiöihin ja niiden hallitusten menettelyyn liittyviä seikkoja. Toimivaltaa tytäryhtiöiden hallitusten menettelyn arvioimiseen ei muodosta se, että tietyt yhtymähallituksen jäsenet ovat jäseninä myös tytäryhtiöiden hallituksissa. Missään tapauksessa koko kuntayhtymän yhtymähallituksen nauttima luottamusta ei voida arvioida kuntayhtymän tytäryhtiöiden toimien valossa.
7. Asian valmistelu on yllä mainituilta osin lainvastaista ja se tulee korjata poistamalla tilapäisen valiokunnan muistiosta asiat, jotka koskevat kuntayhtymän tytäryhtiöiden toimintaa. Toissijaisesti yhtymähallituksen toiminnassa ei ole osoitettu mainituilta osin seikkoja, jotka voisivat olla asiallisia ja laillisia syitä yhtymähallituksen luottamuksen menettämiseksi.
8. Sikäli kun tilapäinen valiokunta edelleen katsoisi, että yhtymähallituksen nauttima luottamusta voidaan arvioida tytäryhtiöiden toimien valossa, tilapäinen valiokunta ei ole huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Tilapäisen valiokunnan muistiosta ilmenee, ettei se ole hankkinut käytettäväkseen esimerkiksi muistiossa viitattuihin

työntekijöiden irtisanomisiin tai muistiossa tarkemmin käsiteltäyn työsuhteen purkamiseen liittyvää asiakirjadokumentaatiota. Tilapäinen valiokunta ei ole hankkinut käytettäväkseen myöskään muistiossa viitattua Verkko Korpela Oy:n tekemään tutkintapyyntöä. Ainakaan näitä asiakirjoja ei ole liitetty muistioon.

9. Edelleen tilapäinen valiokunta on laiminlyönyt dokumentoida toimittamansa kuulemiset lain edellyttämällä tavalla. Hallintolain 42 §:n mukaisesti tiedot suullisesti esitetyistä selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, on kirjattava tai muulla tavoin rekisteröitävä. Kun kuulemisia ei ole kirjattu ja näitä kirjauksia liitetty muistioon, yhtymähallituksella ei ole mahdollisuutta lausua kuulemisissa esille tulleista seikoista. Menettely tulee korjata tai kuulemisia koskevat merkinnät ja niihin liittyvät tiedot tulee poistaa tilapäisen valiokunnan muistiosta. Muussa tapauksessa asian valmistelu on tapahtunut virheellisesti.
10. Tilapäinen valiokunta on kuullut yhtymähallituksen jäseniä asianosaisina kesken selvitysprosessinsa toimittamalla yhtymähallituksen jäsenille kirjallisia kysymyksiä 11.9.2020 sekä varaamalla tilaisuuden osallistua suulliseen kuulemistilaisuuteen. Näiden kuulemisten yhteydessä asianosaisille ei ole toimitettu mitään tietoa tai dokumentaatiota tilapäisen valiokunnan tekemän selvityksen sisällöstä. Kuulemisessa ei ole voinut olla kysymys hallintolain 34 §:ssä tarkoitettua asianosaisen kuulemisesta. Tilapäisen valiokunnan kesken selvitysprosessin toteuttama asianosaisten kuuleminen on tapahtunut virheellisesti.
11. Hallintolain 34 §:n mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Säännöksen asettamien vaatimusten täyttäminen edellyttää siis sitä, että asianosaisella on mahdollisuus lausua kaikista seikoista, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Koska kaikki asiaan mahdollisesti vaikuttava selvitys ei voi olla käsillä valmisteluvaiheen aikana, asianosaisen kuulemisesta ei tule toteuttaa kesken valmisteluprosessin. Koska yhtymähallituksen edustajille ei ole aiemmin toimitetun kuulemisen yhteydessä annettu mitään tietoa tai esitetty dokumentaatiota tilapäisen valiokunnan hankkimasta selvityksestä, yhtymähallituksella ei ole ollut mahdollisuutta ottaa lain edellyttämällä tavalla kantaa seikkoihin, jotka tulisivat tai saattaisivat tulla vaikuttamaan asian ratkaisuun.
12. Tilapäisen valiokunnan yhtymähallitukselle nyt toimittamasta lausumapyynnöstä ei selviä yksiselitteisesti, onko muistio toimitettu yhtymähallituksen jäsenille tarkoituksena varata näille vielä hallintolain 34 §:n mukainen tilaisuus antaa selityksensä vai onko kyse kuntalain 35 §:n viittaamasta yhtymähallituksen lausunnosta. Siinäkin tapauksessa, että kyse olisi hallintolain 34 §:n tarkoittamasta kuulemisesta, edes tämä kuuleminen ei tapahdu lain edellyttämällä tavalla.
13. Tilapäisen valiokunnan muistiosta ilmenee, että valiokunta on kuullut yhtymähallituksen edustajien lisäksi useita muita henkilöitä suullisesti asiasta. Muistiossa esitetyistä kannanotoista on luettavissa, että valiokunnan näkemykset ja johtopäätökset perustuvat monilta osin vahvasti sanottujen henkilöiden kuulemiseen. Edellä jo todetulla tavalla näitä kuulemisia ei ole dokumentoitu asianmukaisesti. Tilapäinen valiokunta on lähettänyt yhtymähallitukselle ainoastaan itse laatimansa muistion ilman ainoatakaan siinä viitattua asiakirjaa. Hallintolain 34 §:n kuulemisvelvoitteen täyttäminen edellyttää, että kaikki se aineisto ja selvitykset, jotka on mainittu tilapäisen valiokunnan muistiossa, toimitetaan yhtymähallitukselle. Yhtymähallitukselle tulee lisäksi varata riittävä aika aineistoon perehtymiseen ja lausunnon antamiseen. Nyt kuulemiselle – olettaen, että kyse olisi hallintolain 34 §:n mukaisesta kuulemisesta – asetettu määräaika on asian laatu ja laajuus huomioon ottaen liian lyhyt. Lisäksi tilapäinen valiokunta on jo etukäteen ilmoittanut, ettei määräaikaa tulla pidentämään.
14. Yllä esitetyn mukaisesti virheellinen menettely yhtymähallituksen edustajien kuulemisessa asianosaisina tulee korjata. Muussa tapauksessa asian valmistelu on tapahtunut virheellisesti. Päätös, joka perustuu lainvastaiseen valmisteluun, on myös lainvastainen.
15. Viimeiseksi yhtymähallitus kiinnittää huomiota siihen, että vaikka kyse on yhtymähallituksen erottamista koskevan asian valmistelusta, suuri osa tilapäisen valiokunnan kuulemisesta henkilöistä on kuntayhtymän tytäryhtiöiden palveluksessa olevia tai aiemmin olleita työntekijöitä. Tilapäisen valiokunnan muistiossa kuvatut tapahtumat liittyvät osin työhyvinvointiin ja muun muassa tarkastuslautakunnan syksyllä 2018 toteuttamaan kuulemistilaisuuteen. Tästä huolimatta tilapäinen valiokunta ei ole kuullut esimerkiksi kuntayhtymän työsuojeluvaltuutettua Satu Huukia tai tapahtuma-aikaista luottamusmiehistä Anssi Haapasta. Tilapäinen valiokunta ei ole kuullut myöskään tapahtuma-aikaista kuntayhtymän toimitusjohtajaa XX tai talousjohtajaa XX. Tilapäisen valiokunnan tehtävänä on asian totuudenmukainen ja tasapuolinen selvittäminen. Edellä todetun perusteella yhtymähallitus kyseenalaistaa tilapäisen valiokunnan valmistelun objektiivisuuden ja tasapuolisuuden.

4 Tarkastuslautakunnasta tehty tutkintapyyntö

16. Tilapäinen valiokunta kritisoi sitä, että Verkko Korpela Oy:n nimissä on tehty tutkintapyyntö poliisille liittyen tarkastuslautakunnan toimintaan. Tilapäinen valiokunta ei ole kuitenkaan muistiosta ilmenevien tietojen perusteella perehtynyt tutkintapyyntöön. Ainakaan tutkintapyyntöä ei ole liitetty muistion liitteeksi.

17. Tutkintapyyntöön tekemisen kritisoiminen tutkintapyyntöön sisältöä tuntematta ei voi perustua objektiiviseen, tasapuoliseen ja asianmukaiseen selvitykseen. Tilapäisen valiokunnan yhtymähallituksen luottamuksesta tekemien johtopäätösten objektiivisuus ja asianmukaisuus on jo yksin tällä perusteella kyseenalainen.
18. Tilapäinen valiokunta esittää muistiossaan, että Verkko Korpela Oy olisi katsonut tarkastuslautakunnan jäsenten syyllistyneen virkarikoksiin ja väittänyt näitä rikollisiksi. Nämä väitteet eivät pidä paikkaansa. Tutkintapyyntöön on kuvattu ne tapahtumat, jotka ovat olleet tutkintapyyntöön tekemisen perusteena ja pyydetty poliisia selvittämään, onko kuvattujen tapahtumien perusteella syytä epäillä jonkun / joidenkin henkilöiden syyllistyneen rikokseen. Tutkintapyyntöön kuvattuja tapahtumia koskeva kattava asiakirjaselvitys on asianmukaisesti toimitettu poliisille.
19. Tilapäisen valiokunnan muistiosta ei ilmene, millä perusteella se katsoo, että kuntayhtymän yhtymähallitus olisi toiminut velvollisuuksiensa vastaisesti tai moitittavasti Verkko Korpela Oy:n tekemään tutkintapyyntöön liittyen. Sen paremmin yhtymähallitus kuin Verkko Korpela Oy:n hallitukseen eivät ole toimineet millään tavoin velvoitteidensa vastaisesti. Tutkintapyyntöön tekemiselle on ollut lainmukaiset perusteet. Tehdessään tutkintapyyntöön tiedossaan olevien seikkojen perusteella Verkko Korpela Oy / sen hallitus on toiminut velvollisuuksiensa mukaisesti.
20. Hallituksella on velvollisuus tehdä tutkintapyyntö, mikäli sen tiedossa olevien seikkojen perusteella on *mahdollista*, että rikoksen tunnusmerkistö voisi täytyä. Tutkintapyyntöön tekeminen ei edellytä minkäänlaista poliittista harkintaa. Tutkintapyyntöön tekemisestä ei ole siten tullut keskustella kuntayhtymän omistajakuntien kanssa etukäiteisesti. Tilapäisen valiokunnan päinvastainen johtopäätös on virheellinen.

5 Muistiossa viitattut henkilöstöongelmat

21. Tilapäinen valiokunta on viitannut muistiossaan tarkastuslautakunnan työhyvinvointiin liittyen tekemiin havaintoihin. Muistioon tarkastuslautakunnan kuulemistilaisuuden sisällöstä kirjatut tiedot perustunevat valiokunnan kuulemien henkilöiden kertomukseen. Kun kuulemisia ei ole dokumentoitu, yhtymähallituksella ei ole mahdollisuutta lausua asiasta asianmukaisesti. Yhtymähallitus viittaa tässä yhteydessä myös edellä kuulemisten valikoivuudesta todettuun.
22. Tilapäinen valiokunta on esittänyt kannanottonaan, että yhtymähallituksen vastuulla on se, että kuntayhtymän harjoittama henkilöstöpolitiikka on ainakin viimeksi kuluneen kahden vuoden aikana ollut huonosti hoidettua. Muistiosta ei selviä yksityiskohtaisesti, mihin konkreettisiin seikkoihin tämä näkemys perustuu.
23. Yhtymähallitus on saanut tiedon työhyvinvointiin liittyvistä ongelmista ensimmäisen kerran tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen muodossa 26.4.2019. Tätä ennen yhtymähallitukselle ei ole millään tavoin tai missään yhteydessä raportoitu ongelmista. Edes tarkastuslautakunta itse ei ole raportoinut yhtymähallitukselle ongelmista syksyllä 2018 järjestetyn kuulemistilaisuuden jälkeen, vaan vasta yli puoli vuotta myöhemmin arviointikertomuksessaan. Edes arviointikertomuksessa ongelmien konkreettista sisältöä ei ole avattu, eikä yhtymähallitus ole saanut yksityiskohtaista tietoa ongelmien sisällöstä tarkastuslautakunnalta myöskään pyynnöstä. Tässä yhteydessä yhtymähallitus toteaa järjestyksen vuoksi, että Aluehallintovirasto on loka-marraskuussa 2018 suorittanut kuntayhtymässä ja sen tytäryhtiöissä työsuojelutarkastukset, eikä näissä ole raportoitu työhyvinvointiin liittyvistä ongelmista. Myöskin sairaslomat ovat kuntayhtymäkonsernissa olleet vuosikausia hyvin matalat, keskimäärin 3-5 päivää.
24. Yhtymähallitus on reagoinut sen tietoon tarkastuslautakunnan arviointikertomuksella tuotuihin ongelmiin asianmukaisesti. Yhtymähallitus on tehnyt päätöksen ulkopuolisen tahon suorittaman selvityksen hankkimisesta. Sanotun selvityksen suorittajaksi valikoitui Työterveyslaitos, joka on sittemmin antanut yhteenvedon tekemistään havainnoista. Tutkimuksen suorittajia ei tilapäinen valiokunta ole myöskään kuullut. Jatkotoimista ja jälkiseurannasta on sovittu Työterveyslaitoksen kanssa. Projekti oli keskeytynyt toimitusjohtajavaihdon vuoksi. Tutkimuksen suorittajat ovat ilmaisseet, että tutkimusta ei tulisi tulkita ilman heidän ohjaustaan.

6 Henkilöstön irtisanominen

25. Tilapäinen valiokunta on tuonut muistiossaan esille päluottamusmiehen työsuhteen purkamisen. Ilmeisesti viitataan luottamusmieheen. Lisäksi valiokunta on viitannut yleisellä tasolla muihin työntekijöiden irtisanomisiin ja irtisanoutumisiin. Tilapäisen valiokunnan muistiosta käy kuitenkin ilmi, ettei valiokunta ole hankkinut käytettäväkseen näihin työsuhteiden päättämisiin liittyvää kattavaa asiakirjadokumentaatiota. Muistiossa on viitattu *yksittäisiin* valiokunnan näkemiin asiakirjoihin, mutta näitä ei ole liitetty muistioon, eikä yhtymähallituksella ole siten mahdollisuutta ottaa kantaa niiden sisältöön.

26. Sekä luottamusmiehen työsuhteen purkamisen että muiden kuntayhtymän tytäryhtiössä toteutettujen työntekijöiden irtisanomisten taustalla ovat olleet asioiden perusteellinen selvittäminen ja työntekijöiden kuuleminen. Luottamusmiehen työsuhteen purkamiselle ja muiden työntekijöiden irtisanomisille on ollut työ sopimuslain mukaiset perusteet. Irtisanomisten ja työsuhteen purkamisen perusteet sekä noudatettu työ sopimuslain mukainen menettely ilmenevät tytäryhtiöiden hallussa olevasta taustaselvitysdokumentaatiosta, varoituksista ja irtisanomis- / purkamisilmoituksista.
27. Yhtymähallitus korostaa, että yhtäkään työsuhteen irtisanomista tai purkamista ei ole todettu lainvastaiseksi toimivaltaisen tuomioistuimen toimesta. Yhtymähallituksen tiedossa ei ole, että yhdestäkään työsuhteen päättämisestä olisi edes nostettu kanne.
28. Yllä sanottua taustaa vasten tilapäisen valiokunnan näkemys siitä, että ”työntekijöiden erottamiset vaikuttavat päätöksiltä, joita voidaan kritisoida” on perusteeton. Tilapäisen valiokunnan tehtävänä ei ole ottaa kantaa työ sopimusten päättämisen laillisuuteen. Yleensäkin tilapäinen valiokunta kritisoi yhtymähallitusta täysin puutteellisen selvityksen perusteella. Päätösten laillisuuden tai oikeellisuuden arvioiminen on mahdotonta tilanteessa, jossa tilapäinen valiokunta ei ole tutustunut päätösten taustalla olleeseen dokumentaatioon ja selvitykseen asianmukaisesti. Tilapäisen valiokunnan suorittama asian valmistelu ei ole tältä osin asianmukaista, tasapuolista eikä muutoinkaan lainmukaista. Virheellinen valmistelu tulee myös tältä osin korjata.

7 Toimitusjohtajan ja talousjohtajan erokorvauksista päättäminen

7.1 Yhtymähallituksen toimivalta

29. Kuntayhtymän perussopimuksen 7 §:n mukaan yhtymäkokous valitsee kuntayhtymän toimitusjohtajan ja myöntää hänelle eron. Eron myöntäminen tarkoittaa yhtymähallituksen käsityksen mukaan toimitusjohtajan itse toimittaman irtisanoutumisen merkitsemistä tiedoksi, ei oikeudellisesti vaikutuksellisen päätöksen tekemistä asiassa. Toimitusjohtajan irtisanomisesta ei ole perussopimuksessa nimenomaista säännöstä. Kuntalain 43 / 64.4 §:n mukaan kuntayhtymän johtavan viranhaltijan irtisanominen kuuluu yhtymäkokoukselle silloin, kun irtisanomisen perusteena on 43 §:ssä mainittu luottamuspula.
30. Kun kuntayhtymän toimitusjohtaja XX virkasuhteen päättämisestä on sovittu yhteisymmärryksessä sopimuksellisesti, kyse ei ole ollut muodollisesti toimitusjohtajan irtisanomisesta tai irtisanoutumisesta. Kun kuntayhtymän perussopimuksessa ei ole selkeästi määrätty toimitusjohtajasuhteen päättämisestä sopimisen kuuluvan yhtymäkokoukselle, toimivallan on yhtymähallituksen käsityksen mukaan katsottava olleen perussopimuksen 12 §:n nojalla yhtymähallituksella. Mainitun perussopimuksen kohdan mukaan hallitus mm. tekee yhtymän puolesta sopimukset ja hoitaa ne tehtävät, jotka eivät kuulu perussopimuksen 7 §:n mukaan yhtymäkokoukselle.
31. Konkreettisimmin päättämissopimus ilmentää yhtymähallituksen tekemää päätöstä siitä, että toimitusjohtaja XX on oikeus johtajasopimuksen mukaiseen erokorvaukseen. Kuntayhtymän yhtymähallituksella on yleisesti toimivalta päättää erokorvauksen maksamisesta. 1 Korpelan Voima kuntayhtymän perussopimuksessa ei ole määräyksiä, jotka siirtäisivät toimivallan yhtymähallitukselta muulle toimielimelle.

7.2 Erokorvauksen maksamisen peruste

32. XX toimitusjohtajasopimuksen mukaan toimitusjohtajalla on oikeus saada 12 kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus, mikäli i) kuntayhtymä irtisanoo sopimuksen tai ii) toimitusjohtaja irtisanoo sopimuksen kuntayhtymästä johtuvasta perustellusta syystä.
33. XX on ennen päättämissopimuksen allekirjoittamista ilmaissut yhtymähallitukselle halunsa irtisanoa toimitusjohtajasopimuksensa kuntayhtymästä johtuvasta syystä.
34. Aiemmin vuonna 2019 useat kuntayhtymän yhtymäkokousedustajat olivat yhtymäkokouksessa esittäneet epäluottamuslauseen kuntayhtymän toimitusjohtajalle ja esittäneet, että yhtymähallituksen tulisi ryhtyä toimitusjohtajan irtisanomiseen tähtääviin toimenpiteisiin. XX kohdistunut arvostelu ja ”ajojahti” johtivat lopulta tilanteeseen, jossa XX oli mahdoton jatkaa tehtävässään. Vallinneissa olosuhteissa Loikkasen edellytykset hoitaa tehtäväänsä asianmukaisesti olivat

---

1 Kunnanhallituksen toimivalta päättää erokorvauksen maksamisesta on vahvistettu oikeuskirjallisuudessa (Heikki Harjula ja Kari Prättälä, Kuntalaki – Tausta ja tulkinnot, 2015, s. 356). Kuntayhtymän kyseessä ollessa toimivalta on siten yhtymähallituksella.

siis kuntayhtymästä (sen yhtymäkokousedustajien menettelystä) johtuvista syistä rajoittuneet merkittävästi. Näin ollen yhtymähallitus on katsonut, että XX on kuntayhtymästä johtuva perusteltu syy irtisanoa toimitusjohtajasopimuksensa. Kun perustellun syyn käsitettä ei ole täsmällisemmin määritelty toimitusjohtajasopimuksessa, tulkinnan tekeminen asiasta on kuulunut hallituksen harkintavaltaan.

35. Muodollisen irtisanoutumisilmoituksen jättämisen ja sen jälkeisen erillisen erokorvauksen maksamista koskevan päätöksen tekemisen sijaan virkasuhteen päättämisestä on sovittu sopimuksella. Yhtymähallituksen näkemyksen mukaan tällä ei ole oikeudellista merkitystä erokorvauksen maksamisen perustetta arvioitaessa. Järjestyksen vuoksi yhtymähallitus toteaa lisäksi, että muodollisen irtisanoutumisen tilanteessa yhtymäkokouksella ei olisi ollut roolia asiassa. Toimitusjohtajan (tai muun viranhaltijan) irtisanoutumisesta on kyse yksipuolisesta oikeustoimesta, eikä kuntayhtymä voi työnantajana estää irtisanoutumista tai päättää siitä viranhaltijan puolesta. Toimitusjohtajan irtisanoutuessa perussopimuksen 7 §:n määräys eron myöntämisestä toimitusjohtajalle tarkoittaa yhtymähallituksen käsityksen mukaan vain sitä, että yhtymäkokous merkitsee toimitusjohtajan irtisanoutumisen tiedoksi sen sijaan, että se tekisi oikeudellisesti vaikutuksellisen päätöksen asiassa.

7.3 XX maksetut korvaukset

36. Tilapäinen valiokunta on esittänyt, että XX on maksettu liiallisia korvauksia tammikuussa 2020. Tilapäisen valiokunnan esittämän mukaan XX viran tuli päättämissopimuksen mukaan päättyä kahden kuukauden kuluttua siitä, kun 16.1.2020 suoritus oli maksettu eli 16.3.2020. Tämän perusteella tilapäinen valiokunta on kyseenalaistanut helmi-huhtikuussa tehdyt maksut.
37. Kuten valiokunnan käytössä olevasta päättämissopimuksesta ilmenee, toimitusjohtajan viran on sovittu päättyvän kahden kuukauden kuluttua sopimuksen voimaantulosta (kohta 2.1). Sopimuksen voimaantulo on edellyttänyt sitä, että yhtymähallituksen päätös tehdä sopimus on saanut lainvoiman (kohta 1.3). Toholammin kunnanhallitus on tehnyt oikeasuvaatimuksen yhtymähallituksen päätökseen liittyen. Yhtymähallituksen päätös on tullut lainvoimaiseksi 18.2.2020. Tämän mukaisesti XX virkasuhde on päättynyt vasta 18.4.2020.
38. Toimitusjohtajan viran päättymisen jälkeen XX on jatkanut asiantuntijana Verkko Korpela Oy:ssä aikavälin 20.–30.4.2020, jona aikana hän on perehdyttänyt Verkko Korpela Oy:n toimitusjohtajana jatkavaa Riitta A. Tilusta yhtiöön liittyvissä asioissa.
39. Päättämissopimuksen mukaisten suoritusten sekä normaalin palkan lisäksi XX on yhtymähallituksen saaman tiedon mukaan maksettu lomakorvaus pitämättä jääneistä lomista sekä korvaus liukumasaldoista.
40. Yhtymähallitus toteaa, että sillä ei ole ollut mitään roolia XX maksetun palkan / korvausten maksamisessa. Päättämissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen se on toimitettu palkkahallintoon, jonka tehtävänä on ollut suorittaa korvaukset sopimuksen mukaisesti sekä hoitaa palkan ja korvausten maksu virkasuhteen päättämiseen saakka. Yhtymähallituksella ei ole eikä ole ollut yleistä velvollisuutta valvoa palkanmaksua.
41. Tilapäisen valiokunnan muistion johdosta yhtymähallitus on pyytänyt kuntayhtymän tilintarkastajalta lausuntoa XX tehdyistä maksuista. Tilintarkastajan lausunto ei ole valmistunut tämän lausunnon jättämishetkellä.

7.4 Talousjohtaja XX maksetut korvaukset ja niiden peruste

42. XX johtajasopimuksessa on XX toimitusjohtajasopimusta täysin vastaava ehto erokorvauksen maksamisesta. XX on siis ollut oikeus 12 kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen i) kuntayhtymän irtisanoessa XX tai ii) XX irtisanoutuessa kuntayhtymästä johtuvasta perustellusta syystä. XX johtajasopimusta – kuten muitakin työ sopimuksia – säilytetään palkkahallinnon arkistoissa, josta se on saatavilla.
43. Edellä tässä vastineessa viitattujen olosuhteiden johdosta yhtymähallitus on katsonut talousjohtajasuhteen päättämisen olevan kuntayhtymän edun mukaista. Muodollisen irtisanomisen / irtisanoutumisen sijaan osapuolet ovat sopineet asiasta päättämissopimuksella. Yhtymähallituksen näkemyksen mukaan XX johtajasopimuksen mukaiset perusteet erokorvauksen maksamiselle olivat olemassa.
44. Tilapäinen valiokunta on esittänyt, että XX on maksettu liiallisesti tammikuussa 2020. Lisäksi valiokunta on kyseenalaistanut helmi-huhtikuussa tehdyt maksut.

45. XX kanssa solmitun päättämissopimuksen mukaan talousjohtajan virkasuhteen on sovittu päättyvän kuuden kuukauden kuluttua sopimuksen voimaantulosta (kohta 2.1). Sopimuksen voimaantulo on edellyttänyt sitä, että yhtymähallituksen päätös tehdä sopimus on saanut lainvoiman (kohta 1.3). Toholammin kunnanhallitus on tehnyt oikaisuvaatimuksen yhtymähallituksen päätökseen liittyen. Yhtymähallituksen päätös on tullut lainvoimaiseksi 18.2.2020. XX virkasuhde on siten päättynyt vasta 18.8.2020, mutta työvelvoite 18.4.2020.
46. Päättämissopimuksen mukaisten suoritusten sekä normaalin palkan lisäksi XX on yhtymähallituksen saaman tiedon mukaan maksettu lomakorvaus pitämättä jääneistä lomista sekä korvaus liukumasaldoista.
47. Yhtymähallituksella ei ole ollut mitään roolia myöskään XX maksetun palkan / korvausten maksamisessa. Päättämissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen se on toimitettu palkkahallintoon, jonka tehtävänä on ollut suorittaa korvaukset sopimuksen mukaisesti sekä hoitaa palkan ja korvausten maksu virkasuhteen päättymiseen saakka. Yhtymähallituksella ei ole eikä ole ollut yleistä velvollisuutta valvoa palkanmaksua.
48. Tilapäisen valiokunnan muistion johdosta yhtymähallitus on pyytänyt kuntayhtymän tilintarkastajalta lausuntoa XX tehdyistä maksuista. Tilintarkastajan lausunto ei ole valmistunut tämän lausunnon jättämishetkellä.

7.5 Erityistilintarkastus

49. Tilapäinen valiokunta on suosittanut, että ylimääräinen yhtymäkokous päättäisi suorittaa erityistilintarkastuksen kuntayhtymän hallinnossa entisille johtajille maksettujen erokorvausten perusteista ja niiden määristä.
50. Yhtymähallitus katsoo erityistilintarkastuksen suorittamisen tarpeettomaksi. Yhtymähallitus on edellä mainitulla tavalla pyytänyt kuntayhtymän tilintarkastajalta lausuntoa XX ja XX suoritetuista maksuista. Erityistilintarkastus ei tuo lisäarvoa asiaan.

8 Lopuksi

51. Edellä esitetyn mukaisesti tilapäisen valiokunnan suorittama valmistelu on monin paikoin perustavanlaatuisesti puutteellista ja virheellistä. Menettely on näiltä osin korjattava. Päätös, joka tehdään virheellisen ja lainvastaisen valmistelun perusteella, on myös lainvastainen.
52. Tilapäisen valiokunnan suorittama asian selvittäminen ja valmistelu ei yhtymähallituksen näkemyksen mukaan ole ollut objektiivista ja tasapuolista. Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on lisäksi oltava puolueettomia.
53. Edellä tässä vastineessa esitetyllä tavalla yhtymähallitus on toiminut asianmukaisesti työhyvinvointiongelmien tultua sen tietoon. Kuntayhtymän tytäryhtiöiden toimet työntekijöiden työsuhteiden päättämisessä tai tutkintapyyntöjen tekeemisessä eivät ole yhtymähallituksen toimintaa. Mikäli yhtymähallituksen nauttimaan luottamusta arvioitaisiin sen tytäryhtiön sanottujen toimien valossa, menettely on ollut kaikilta osin hallituksella olevien velvollisuuksien mukaista sekä muutoinkin lainmukaista. Yhtäkään työsuhteen päättämistä ei ole todettu oikeudettomaksi. Toimitusjohtaja XX ja talousjohtaja XX erokorvauksen maksamista koskevassa asiassa yhtymähallitus on käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaa ja tehnyt päätöksensä asianmukaisesti ja hyväksyttävänä pidettävällä perusteella. Toimivalta asiassa on ollut yhtymähallituksella.
54. Kuntalaissa ei ole säädetty yhtymähallituksen erottamisperusteista. Yhtymäkokouksen päättäessä asiasta harkintavaltaa rajoittaa kuitenkin tarkoitussidonnaisuuden periaate, eikä erottaminen saa perustua mielivaltaan. Mikäli yhtymähallitus erotettaisiin tilapäisen valiokunnan muistiossa esiin nostettujen seikkojen perusteella, kyseessä olisi harkintavallan väärinkäyttö ja siten toimivallan ylitys. Tällainen erottamista koskeva päätös olisi lainvastainen.